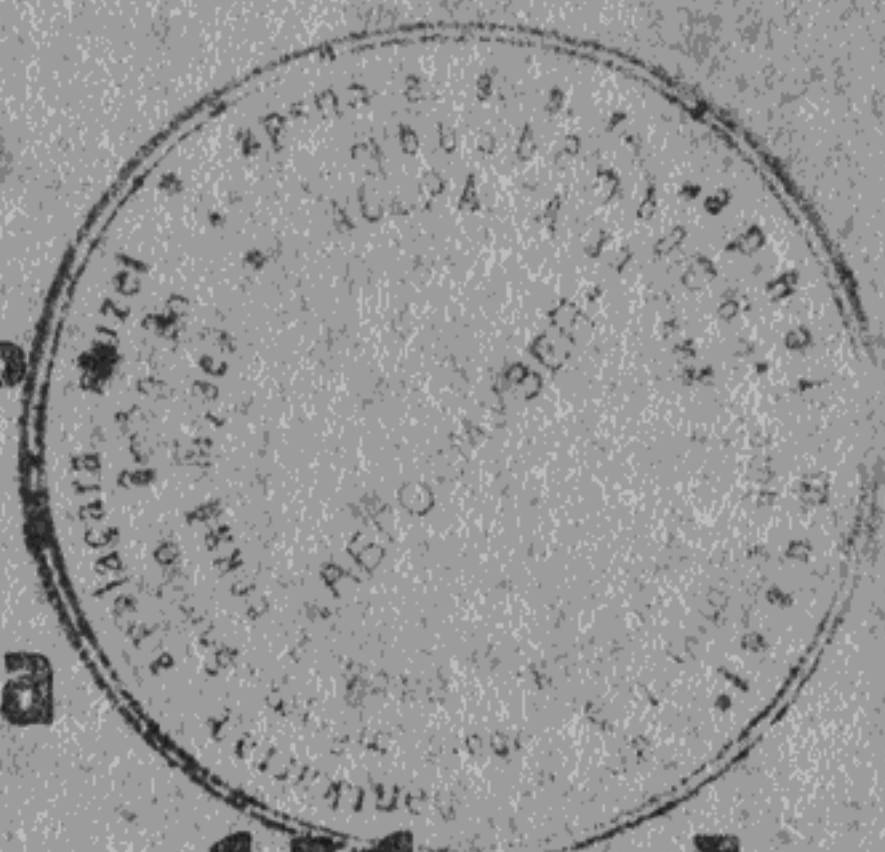

aproletarja apəlakua zegia rəpə iəqou, ipeidəikəl!

apsnəpi
asevet
socialistp
avtonom
respublika

akonstitucia

(azakuan lata)

apsnəpi ahəntkarrap iqtəjrtə — aqua — 1937

aproletarja apalakua zegia rpa iqou, ipeidalkel!

**apsnəpi asovet socialistp avtonom respu-
blika akonstitucia (azakuan fata)
afakurovuvuarazə**

**yədala eizgou apsnəpi asovetkua a-VIII-
pi reizara dəu iakunaçaz**

yədala eizgou apsnəpi asovetkua a-VIII-
pi reizara dəu iakunaçoit:

apsnəpi asovet socialistp avtonom respublika
akonstitucia (azakuan fata) aproekt, aizara dəu
ialnaxəz aredakciap komissia aredakcia azəunə
işaargaz eipş — ifakurovuvuzaait.

aizara dəu aprezidium.

aqua, avgust 2, 1937 ş.

**apsnəpi asovet socialistp avtonom res-
publika apipi ireihazou asovet alxrazə**

**yədala eizgou apsnəpi asovetkua a-VIII-
pi reizara dəu iakunaçaz**

yədala eizgou apsnəpi asovetkua a-VIII-
pi reizara dəu iakunaçoit.

apsnəpi asr akonstitucia pəc işahuala apsnəpi
asovet socialistp avtonom respublika apipi ireiha-
zou asovet alxrazə apqarra ftəxnə afakurovuvuarei,
alxrakua rəpharakua apjarei napanças apsnəpi ace-
ntr nagzara komitet lamazaait.

aizara dəu aprezidium.

aqua, avgust 2, 1937 ş.

ap̄snəṛi
asovet
socialistṛ
avtonom
respublika

ak̄onstitucia

(azakuan fata)

auaajlar reiƣkaafa

1 aštaia. apsnəpi asovei socialistə avtonom res-
publika — auəsugei anxəjei rsocialistə həntkarroup.

2 aštaia. apsnəpi assr — politika fakugələfas
iamou anadeluaai akapitalistjei rəmy rxəxrələei
aproletariatə diktaura afakurgələraləei izəzhaz,
iəououaxaz akrəzua auaa rdeputat sovetkua roup.

3 aštaia. apsnəpi assr aƣə amura zegiə znaraƣə
iəqou, akrəzua auaa rdeputat sovetkua rəla, aka-
lakiei akətei irəlanxo akrəzua auaa roup.

4 aštaia. anxəla iamaz akapitalistə fakugələfa
apəxrei, aitarsga amaruəgakuei, aarəxgakuei rzə
axarəmazara apəxrei, auayə auayə eksploatacia
iziuaz akuxzarei rəla ifakuroououaxəei apsnəpi
assr aekonomika fatas iamou socialistəla anxəfa
afakugələfa, nasgiə aitarsga amaruəgakua, aarəxga-
kua socialistə mazaranə rəqaçara.

5 aštaia. apsnəpi assr — asocialistə mazara, —
ma həntkarraƣ mazara formanə iəqoup (jlarə zegiə

irzeipšnə), ma kooperativ-kolxoz mazara formanə iəqoup (kolxozkuak irmazaranə, kooperativ eidgəla-kuak irmazaranə).

6 aštətia. adgiəl, auayə iəxuaranə adgiəl iəçou, azkua, abnakua, azauadkua, afabrikakua, aşaxtakua, amaadan çxərtakua, dəoihei zəi, jyani rtransport-kua, abankkua, aibardərga məpaxukua, ahəntkarra eiəpnakaaz akət-nxamya tbaa axnəqugagakua (asovxozkua, amafəna-traktor stanciakua, ubas egiərt-giə), iara ubasgiə akalaki nxamya naplakkuei, nasgiə, akalakikuei, aproməišlennost təpkuei rəpə aynə fond eiharazak, — zəgiə ahəntkarra iamazaranə iəqoup — jlarə zəgiə irzeipšnə iəqoup.

7 aštətia. auaajlar rəxnəqugagakua akolxozkua rəpə, akooperativ organizaciakua rəpə, psəzخانəi psəzhamkuanəi irəmakou ainventari, akolxozkuei, akooperativ organizaciakuei irzeipšnə irəμου axəbrakua reipšgiə, akolxozkuei akooperativ organizaciakuei rzə auaajlar irzeipšu socialistə mazara-nə iəqoup.

akolxoz t3ə cəpxiaza eihara xałalaxunə akolxoz azeipš nxamya aqnəp ioua anaysgiə, douse ixə iaia-rxuaracə iəçaknə iəmour irəjamkuanə atəztəp dgiəl; iara ubri adgiəl aqnə iara ixəp mazaranə iəmour anxala cərxəraa, dzəynou aynə, axiaraxu, apsaa, akət-nxamya inventar ssa, — akət-nxamya artəli austav izlaho ala.

8 aštətia. akolxozkua irəçaknə irəμου adgiəl rxə iadərxuaracə, phara amtasakua xlaada, nazaza xərxuagas irətoup.

9 aštətia. apsnəpi assr aəpə — eiharazak nxamya formas iəqou asocialistə fakugəlafə nxamya anays-giə, rəmaapsara eksploatacia azəmuəkua, zxə ia-lərsənə auəs zua axazənxəjei anəpəqazəjei rənxamya ssakuagiə əqazaaracə azakuan iaçanakəueit.

10 aštətia. auaapəysa douse rxəp mazara rxala auəsurala irxałalaz, idərhaz: izəynou rəynkua, cərxə-raagas rtəzkua rqnə irəμου anxamya, rəynəmarəpakua, fəu-gousi, xnəqugara rmanłalagasi irəμου, abartkua zəgiə douse iərxəpəu eipš azin, iara ubasgiə auaapəysa rxəpmazara tənxała aiasra azingə azakuan irzaxiqoit.

11 aštətia. auaajlar irzeipšəu amazarə azərhara-zəi, akrəzua auaa esəmşaaira rmal-ftəxrei, rkulitura ftəxrei rzə, iarbanzaalakı akazə asocialistə həntkar-ra dəpə rəlak iaxipšəmxarc arəuouarazəi, — iara ahəntkarra xiqara amı iamou arəuouarazəi, — apsnəpi assr anxamya bzazara auəs ailərgarei, axərxartatarei aioueit ahəntkarra p jlar rənxamya aplan ala.

12 aštətia. apsnəpi assr — auəsura zəlşonə iəqou auayəpəysa darbanzaalakigə izə auəsura laməs uəsnə ipxiazoup, iagiəiualup auəsura abri aprincip iəhə eipš: «egizəmuə — egiəimfaait».

apsnəpi assr aəpə inag3o iaaiueit asocializm aprincip: «douse iqnəp iara iəlou ala, douse izə — iara iuəz zaqarou ala».

ahəntkarra afakugələfa

13 aştatia. apsnəpi asovet socialistp avtonom respublika, avtonom respublika zin amanə, kərtpələpi ssr ialoup.

sssr akonstitucia a-14-pi aştatiei, kərtpələpi ssr akonstitucia a-14-pi aştatiei rəla izxəmparanə iəqou rnays, apsnəpi asovet socialistp avtonom respublika, iara avtonomia iamou ala, ahəntkarra amura myapanagoit.

14 aştatia. apsnəpi asovet socialistp avtonom respublika ialoup: gagra, gal, gudouta, aqua oqam-qəra araionkuei, xiəzhala apsnəpi assr ahəntkarra amura uəsbartakua rnapaçaqa iəqou aqua akalaki.

15 aştatia. apsnəpi assr ahaakua psaxra rəkum, iara apsnəpi assr akuşahatəmkua.

16 aştatia. apsnəpi assr aterritoriafə xəmpada inarəgzalaranə amq rəmour sssr azakuankuei, kərtpələpi ssr azakuankuei. apsnəpi assr azakuankuei sssr-i kərtpələpi ssr-i rzakuankuei aneikumla, amura zmou sssr-i, kərtpələpi ssr-i rzakuankua roup.

17 aştatia. apsnəpi assr auayəpəysa darbanzaalakigə kərtpələp ssr-i eidgəlou ssr-i dəruayəpəysanə dəqoup.

kərtpələpi ssr auayəpəysi egiərt asovet respublikakua reiua iarbanzaalakigə aqənpi auayəpəysi, apsnə assr aterritoriafə, apsnə assr auayəpəysa iraqaranə azin rəmour.

18 aştatia. apsnəpi asovet socialistp avtonom respublika iara amura ireihau auəsbartakuei, ahəntkarra uəsbara uəshartakuei rəla, iabartanə iəqoup:

a) apsnəpi asovet socialistp avtonom respublika akonstitucia afakurgəlara, afakuroiumuarazgiə kərtpələpi ssr ireihazou asovet axi alagalara, iara anagzaragiə kontroli azəura;

b) apsnə assr raionla aşafei, araionkuei akalaki-kuei rhaakuei rfakuərgəlara, rfakuroiumuarazgiə kərtpələpi ssr ireihazou asovet axi ralagalara;

v) apsnəpi assr azakuantəjra;

g) ahəntkarra aiqkaarei auayəpəysa rzinkuei rəxiqara;

d) apsnəpi assr jlar rənxamyap plan afakuroiumuara;

e) apsnəpi assr ahəntkarrap biuget afakuroiumuara;

z) eidgəlou ssr-i kərtpələpi ssr-i rzakuantəjra iakurlanə ahəntkarrap laxpkuei, axartəpəp laxpkuei, alxrakuei (сборы) alaxpkua ireiuam afeidakuei rfakurgəlara;

z) araionkuei, akalakikuei, akətsovetkuei rxəp-
təpə biuqetkua rənağzaraφə napxgara rzəura;

i) astryaxəi apara aidkəlarei ruəs anapxgara;

k) aproməişlennosti, akət-nxamyei, axuhaxutrei
rnaplakkuei, r-organizaciei, arespublikəp uəsbarta-
kua rnapaφə iəqakuou, ruəsbara axəlapşra, iara uba-
sgia axəptəpə proməişlennost napxgara azəura;

l) sssr-i kərtəlaṛi sssr-i ruəsbartakua rnapaçaqa
iəqou anaplakkua ruəsbarei, rxəlapşrei, kəntroli
rzəurei;

m) sssr-i kərtəlaṛi sssr-i rzakuankua işərho eipş,
adgiələi, uayə iəxuaranə adgiəl iəçoui, abnakuei, az-
kuei axarxuafa anapxgarei, akəntroli rzəura;

n) akalakikuei, ubas auaa axiənxo egiərt atəp-
kuei rφə abzazafa aionṛei, aynərgəlarei, ayənkuei,
akalakı nxamyei napxgara rzəura;

o) amya qaçara, axəptəpə ttransporti, aibardər-
gəei napxgara rzəura;

p) auəsuražə, sssr-i kərtəlaṛi sssr-i rzakuankua
rənağzarazə kəntroli azəura;

r) aguabziara xıqara auəs napxgara azəura;

s) asocial cxəraara auəs napxgara azəura;

t) açara alagartei abṛaraṛ çarei napxgara rzəura,
ireihau açara auəs kəntroli azəura, axəlapşra;

u) apsnəṛi assr akulituraṛ-çaralaşarei, anaukəei
r-organizaciakuei ruəsbartakuei napxgara rzəura;

f) afizkulituri asportı rfakurgəlarei napxgara
rzəurei;

x) apsnəṛi assr asud uəsbartakua rfakurgəlara.

apsnəṛi asovet socialistṛ avtonom respublikəφə ireihau aḥəntkarra amṛaṛ uəsbartakua

19 aştatıa. apsnəṛi asovet socialistṛ avtonom
respublikəφə aḥəntkarra amṛaṛ ireihazou uəsbarta-
nə iəqoup apsnəṛi assr aφə ireihazou asovet.

20 aştatıa. apsnəṛi assr akonstitucia a-13-ṛi a-18-
ṛi aştatıakua işərho eipş, apsnəṛi assr zkuəitnə iam-
ou azinkua zegia, apsnəṛi assr ireihazou asovet imy-
apanagoit, ubart aştatıakua iərho, akonstitucia amṛ
ala, apsnəṛi assr ireihazou asovet anapaçaqa iəqou,
apsnəṛi assr auəsbartakua: apsnəṛi assr ireihazou
asovet aprezidiumi, apsnəṛi assr jlar rkəmissarja
rsoveti, apsnəṛi assr jlar rkəmissarjei rkəpete-
ncia izlaçanamkəuala.

21 aştatıa. apsnəṛi assr ireihazou asovet zaṛək
aup apsnə assr azakuən tzəṛua uəsbartanə iəqou.

22 astatja. apsnəpi assr aƣə ireihazou asovet apsnəpi assr iəkunxo auaaƣəysa ialərxəueit, alxraƣ okrug cəpxiaza: pƣə-šəkusa aƣhara atanə, xəpxiazarala x-nəzəki-yək auapsəra rəqnəƣ deputatk.

23 astatja. azakuan fakuroiuiououƣ ha ianəpxiazou apsnəpi assr aƣəni ireihazou asovet xəpxiazara eiharala ianrədərkəlalakı aƣ.

24 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet iadnakəlaz azakuankua apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium axanƣayəi asekreƣari rnapkua aƣaynə, apsələləi kərtlələi iynə, iquəla iddərdəruet.

25 astatja. apsnəpi assr aƣə ireihazou asovet ialnaxəueit apsnəpi assr ireihazou asovet axanƣayəi axanƣayə ixatəpuaa yəqei.

26 astatja. apsnəpi assr ireihazou asovet axanƣayə apsnəpi assr ireihazou asovet ailəƣarakua raan naxgara rzəiueit, iara aynəuƣqa auəs aiƣkaafagiə daxələpšueit.

27 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium ireihazou asovet asessiakua šəkusəkala yəni eiznagoit.

apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium iara iakunaganə ianabo, mamzargiə, ireihazou asovet ayleneja zegiə raxıƣ xə-xuraxıƣ xuək eiƣamkua ianərtaxxo, ƣhara ƣədala asessia eiznagoit;

28 astatja. apsnəpi assr ireihazou asovet ialərxəueit apsnəpi assr ireihazou asovet aprezidium abart alanə: ireihazou asovet aprezidium axanƣayəi,

iara ixatəpuayəi, ireihazou asovet aprezidium asekreƣari, ireihazou asovet ayleneja 8-yəkəi.

29 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium iara auəsurala apsnəpi assr ireihazou asovet anapaƣaqa iəqouƣ.

30 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium:

a) apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet asessiakua eiznagoit;

b) apsnəpi assr azakuankua irəƣarkəua elərganə irnatoit, ailərkəagakua tnaƣueit.

v) jlara zegiə razƣaara (referendum) eiƣnaƣaau-eit;

g) apsnəpi assr jlax rkomissarja rsovet iəftnaxkuo akuƣarakuei, adƣarakuei, iara ubasgiə akalakı-kuei araionkuei rƣpi apsnəpi assr aqajlar rdeputatsovetkua iəftərxkuo akuƣarakuei adƣarakuei azakuan iakuəmionə ianəqala iapnaxəueit;

d) apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet asessiakua rəbjaara aamtazə apsnəpi assr aqnəpi jlax rkomissarja ireiuiou rmaƣura aqnəƣ rxə iakuitnaƣueit, rmaƣurakua rƣə ifakunaroıuiouit apsnəpi assr jlax rkomissarja rsovet axanƣayə iəšalaigalo ala, axa nasgiə rfakuroıuiouarazə apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovetaxı ialanagalarouƣ;

e) apsnəpi assr aqnəƣ ahatə xıəzkua rəxnaƣoit.

31 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet, iara adeputatja xatanra-guragaras irəmakuiou guaztaša amandatƣ komissia alnaxəueit.

amandatp komissia ianalargalalakı apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet iazbueit adeputatja xaxazə axatanra-aguragara rəmoup ha ipxiazarəu, mamzargiə auəs axganə ƣəc eitalxrəu.

32 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet iaxutanə ianapxiazə ifakunargəloit iarban zçaarəza-alakıgiə azə auəs ailkaarazəi, areviziazəi akomis-siakua.

auəshartakuei, amaçura ialakuou auəai zegiə irədup (irualəup) art akomissiakua rnapə ianəu au-əs amyapgarazə iataxxo qarçalaranə, iataxxo ama-terialkuei adokumentkuei rərtalaranə.

33 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet asessia akuşahatəmkua, uəi anəqam aamtazə — ap- snəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium akuşahatəmkua, apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet ade-putat asud iatarei, iəbaandayprei qalom.

34 astatja. apsnəpi assr aƣənpi ireihazou asovet aguragara-amıra aƣhara anəiaslakı, apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aguragara-amıra aƣhara anə-ias aƣnə inarknə ƣharala yə-məz irxəmgakua, ap- snəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium iƣə- cənə aitalxrakua akunaçoit.

35 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aguragara amıra aƣhara anəiaslakı aftaxıgiə, apsnə- pi assr aƣpi ireihazou asovet aguragara-amıra azənxoit, dəryegıəx ƣəc ialərxəz apsnəpi assr irei- hazou asovet apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium ƣəc alnaxaanza.

36 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium, alxrakua ianrəlagalakı məzkə iaxəmgə- kua eiznagoit ƣəc ialərxəz apsnəpi assr aƣpi irei- hazou asovet.

37 astatja. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet ialnaxəueit apsnəpi assr aihabəra — apsnəpi assr-ƣ- ilar rkomissarja rsovet.

872 1020

apsnəpi asovet socialistp avtonom respublika aƆənpi aħəntkarra uəsbarap uəshartakua

38 astatja. apsnəpi asovet socialistp avtonom respublikapə anagzareı adçarei rzə aħəntkarra am-
urap ireihau uəsbartas iəqou apsnəpi assr aƆpi jlar
rkomissarja rsovet aup.

39 astatja. apsnəpi assr aƆpi ireihazou asovet
apə apsnəpi assr jlar rkomissarja rsovet takapxə-
kuup, iara ui anapaçqagıə iəqoup; apsnəpi assr aƆ-
pi ireihazou asovet asessiakua rəbjaran — apsnəpi
assr aƆpi ireihazou asovet aprezidium apə takap-
xəkuup, iara ubri anapaçaqagıə iəqoup.

40 astatja. sssr-i, kərtəlapı sssr-i, apsnəpi assr-i
rəpə iapkuou azakuankuei, eidgəlou sssr-i kərtəla-
pı sssr-i rəpə jlar rkomissarja rsovetkua iəftərxku-
az akuçarakuei, adçarakuei izlarho aləei, rənagzara-
ləei, apsnəpi assr aƆpi jlar rkomissarja rsovet itna-

ıueit, akuçarakuei, adçarakuei, dara ubart irənagza-
lougıə guanatoit.

41 astatja. apsnəpi assr aƆpi jlar rkomissarja
rsovet iəftnaxkuo akuçarakuei, adçarakuei apsnəpi
assr aterritoria zegıə apə xəmpada inarəgzalaranə
iəqoup.

42 astatja. apsnəpi assr aƆpi jlar rkomissarja
rsovet:

a) apsnəpi assr aƆpi jlar rkomissariatkua, nas-
gıə ubart zxəlapşkuo egıərt anxamyapı akulıturapı
auəshartakua zegıə eidnakəloit, ruəsuraƆgıə amya
iəkunaçoit; iara ubasgıə eidgəlou irzeipsəu jlar rkə-
missariatkuei, aidgəla-respublikap jlar rkomissa-
riatkuei rxatanrakkuo eidnakəloit, ruəsuraƆgıə ir-
xəlapşueit;

b) jlar rənxya plan anagzarazə iəqaçapkuou
eikunarıoit;

v) apsnəpi assr arespublikapı axapıəpı biuqet-
kua rənagzarazə iəqaçapkuou eikunarıoit;

g) jlar rzeips uəs aıƆkaarazəi, aħəntkarra ain-
tereskua rəxyarazəi, nasgıə auapəysa zkuəitu aila-
mgarazəi iəqaçapkuou eikunarıoit;

d) akrəzua auaa rdeputat sovetkua rraion nag-
zara komıetkuei, akalakıp sovetkuei ruəsualakua
guanatoit, napxgara rəznaueit;

43 astatja. apsnəpi assr jlar rkomissarja rsovet
azin amoup araionkuei, akalakıkuei rəpə akrəzua
auaa rdeputat sovetkua rənagzarap komıetkua iəf-
tərxkuo auəsəbkuei adçarakuei rapəxrei, araionkuei

akalakikuei rɸənɸi akrəzua auaa rdeputat sovet-
kua iəstərɸkuo auəsɸbkuei, adɸarakuei raankələrei.

apsnəɸi assr jlar rkomissarja iəqarɸakuaz apri-
kəzɸkuei ainstɸrukciakuei rapəɸra azin amoup apsnə-
ɸi assr jlar rkomissarja rsovet.

44 astəɸia. apsnəɸi assr aɸɸi ireihazou asovet
iqanaɸoit apsnəɸi assr aɸɸi jlar rkomissarja rso-
vet abart alanə:

apsnəɸi assr aɸɸi jlar rkomissarja rsovet axan-
ɸayə;

apsnəɸi assr aɸɸi jlar rkomissarja rsovet axan-
ɸayə ixatəpuaa yəqa;

apsnəɸi assr aɸɸi ahəntkarra aplanra akomissia
axanɸayə;

jlar rkomissarja:

adgɸəl aarəɸrazə;

afinanskua rzə;

aynəuɸqa xuhaxutrazə;

aynəuɸqa uəskua rzə;

aiusticiazə;

aguabziara-xɸqarazə;

arɸara uəs azə;

axaɸtəpanɸi aproməiɸlennost azə;

akalakɸ (akommunalɸ) nxamyazə;

asocialɸ cəɸaraazə.

amya-qaɸara axələpɸyə;

aingalara komitet axatanrak;

aqazara uəskua rxələpɸyə.

45 astəɸia. apsnəɸi assr aɸɸi ireihazou asovet
ialou adeputat dzəzɸaaz azə apsnəɸi assr aihabəra,

mamzargiə apsnəɸi assr aɸɸi jlar rkomissar ualnə
irədəup xəməɸ rəla irxəmgakua dzəzɸaaz atak, ma
ajala, mamzargiə iquəla apsnəɸi assr aɸɸi ireiha-
zou asovet aqnə iarɸarazə.

46 astəɸia. apsnəɸi assr aɸɸi jlar rkomissarja,
kərtɸələɸi ssr-i, apsnəɸi assr-i rkonstituciakua rəla
ipɸanə, apsnəɸi assr kompetencias iamou ahəntkar-
raɸ uəsbara xkkuə napɸgara rzəruet.

47 astəɸia. eidgəlou ssr aɸəi, kərtɸələɸi ssr
aɸəi, apsnəɸi assr aɸəi iapkuou azakuankuei, iara
ubasgiə eidgəlou ssr-i, kərtɸələɸi ssr-i, apsnəɸi
assr-i rɸɸi jlar rkomissarja rsovetkua iəstərɸkuaz
akuɸarakuei adɸarakuei, kərtɸələɸi ssr aɸɸi jlar rko-
missarja iəstərɸkuaz aprikəzɸkuei, ainstɸrukciakuei,
abart irəkurlanə, rənagzaragiə iazknə apsnəɸi assr
aɸɸi jlar rkomissarja, douɸə jlar rkomissariatkua
akompetencia axiənzarəməu iaɸərpɸnə, iɸtərxəueit
aprikəzɸkuei ainstɸrukciakuei, dara ubart irənagzafo-
ugiə iaxələpɸueit.

48 astəɸia. apsnəɸi assr aɸɸi jlar rkomissariat-
kua, dara rnapə ianəu ahəntkarra uəsbara xkkuə
napɸgara rzəruet, apsnəɸi assr aɸɸi jlar rkomis-
sarja rsovet eipɸ, kərtɸələɸi ssr aɸɸi izəxutou jlar
rkomissariatgiə anapaɸaqa iəqoup.

ahəntkarra amyraxaxəptəp auəsbartakua

49 **astatja.** araionkua, akalakikua, aposiolkakua, akətakua rəqnə ahəntkarra amyraxəptəp uəsbartakua: iəqou akrəzua auaa rdeputat sovetkua roup.

50 **astatja.** araionkuei, akalakikuei, aposiolkakuei, akətakuei rəpənpi akrəzua auaa rdeputat sovetkua dousə izəxutou araion, akalaki, aposiolka, akəta rəpəpi akrəzua auaa ialərxəueit yə-şəkusa aphaara atanə.

51 **astatja.** akrəzua auaa rdeputat sovetkua (araion apha, akalaki apha, aposiolkapha, akətapha) dousə rterritoriafa akulturarə-politika uəsi anxamya uəsi napxgara rzəruet, xəptəp biuqet, fakudərgəloit, dara rnapaçaqa iəqou auəsbarəp uəshartakua ruəsura eiəpərkaueit, ahəntkarra uəsfakugəlafə rəxiyoit, apha ahəntkarra xəxiyara aroiuəuarazə iacxəraueit, azakuankua narəgzoit, auaaəəysa rzinkua rəxiyoit.

52 **astatja.** akrəzua auaa rdeputat sovetkua, sssr-i, kərtəlapəi sssr-i, apsnəpi assr-i rzakuankua rəmyala irəmu azinkua irxəmskua, akuçarakua lətxəueit, adçarakua rərtəit.

53 **astatja.** araionkua, akalakikua, aposiolkakua akətakua rəpənpi akrəzua auaa rdeputat sovetkua anagzarəzi, adçarəzi uəsbartakua irəmuəp dara ialərxkuo anagzarəp komitetkua abart alanə: axanəpəyəi, ixatəpuayəi, asekretari, iara aqlənəi.

54 **astatja.** rəjak idəum akətakua rəpənpi akrəzua auaa rdeputat sovetkua anagzarəzi, adçarəzi uəsbartakua irəmuəp dara asovetkua ialərxəua axanəpəyəi, ui ixatəpuayəi, asekretariəi roup.

55 **astatja.** akrəzua auaa (araion, akalaki, aposiolka, akəta rəpənpi) rdeputat sovetkua rənagzarəp komitetkua, dousə rterritoriafa akulturarə politika uəsəi, anxamya uəsi napxgara rzəruet, akrəzua auaa rdeputat sovetkua izəxutou iəstərxkuaz akuçarakuei, rəyaxəxi iəqou ahəntkarra uəsbartakua iəstərxkuaz akuçarakuei işərho eipş.

56 **astatja.** araionəpəpi akrəzua auaa rdeputat sovetkua, şəkusək axi 6-nə eicəmkua, dara rənagzarəp komitetkua ieizərgoit.

57 **astatja.** akalakikuei, aposiolkakuei, akətakuei rəpəpi akrəzua auaa rdeputat sovetkua, məzkə axiəpznək eicəmkua dara rənagzarəp uəsbartakua ieizərgoit.

58 **astatja.** araion aqnəpi akalaki aqnəpi akrəzua auaa rdeputat sovetkua rsessiakua raan, rsessia-

kua reilařarakua rėmyapgarazė ialėrxėueit asessia axanřayėi asekreřari.

59 astatĩa. akėtsovet axanřayė akėta sovet ei-zėigoit, iara ailaparağiė myapėigoit.

60 astatĩa. akrėzua auaa rdeputat sovetkua anagzarazėi, adřarazėi uėsbartas irėmou — dara alzxėz akrėzua auaa rdeputat sovetkua rnapařaqa iėqou, iara ubasğiė uert rėyaxėxi iėqou adeputat sovet anagzarap uėsbarta anapařaqařğiė iėqou.

61 astatĩa. akrėzua auaa rdeputat sovetkua rėnagzarap komitetkua zėyaxėxi iėqou anagzarap komitetkua iėftėrxkuo akuřarakuei adřarakuei rapėxra azin rėmou, iara ubasğiė zėyaxėxi iėqou akrėzua auaa rdeputat sovetkua iėftėrxkuo akuřarakuei adřarakuei raėnkėlara azin rėmou.

62 astatĩa. akrėzua auaa rdeputat sovetkua zėyaxėxi iėqou akrėzua auaa rdeputat sovetkuei, ubart rėnagzarap komitetkuei iėftėrxkuo akuřarakuei adřarakuei rapėxra azin rėmou.

63 astatĩa. araion ařėnři akrėzua auaa rdeputat sovetkua iqarřoit abra řaqa ianėu anagzarap komitetkua rėquřakua:

dğiel aarėxrap;
jlar řarapė;
afinansř;
aynėuřqa xuhaxutrař;
aguabziaraxıřarap;
asocial cxėraarap;
azeipř uəs ařė;
amyap;

aplanra akomissia;

anagzarap komitet axanřayė iqnė akadrkua rsektor;

— ubri anayėsgıė, araion nxamya zeipřrou iařėrpřnė, apsnėři assr ireihazou asovet aprezidium ianfa-kudėrououalakı, araion ařėnři akrėzua auaa rdeputat sovetkua iqarřoit abart aquřakua: akalakı (akommunalıř) nxamyapı, axapřapř promėışlennostři.

64 astatĩa. araion ařėnři auėsfakugėlafa zeipřrou iařėrpřnė sssr-i, kėrtřėlapı sssr-i rzakuankua rėmyala, apsnėři assr ireihazou asovet aprezidium ianfa-kunaroououalakı, aynėuřqa auėskua rzė jlar rkomissariat araion ařėnři akrėzua auaa rdeputat sovetkua rėqnė iqanařoit iara axap uėsbartakua.

65 astatĩa. araion ařėnři akrėzua auaa rdeputat sovetkua rėquřakua ruėsurapė, araion ařėnři akrėzua auaa rdeputat soveti, ubri anagzarap komiteti rnapařaqa iėqou, iara ubasğiė uert, apsnėři assr ařėnři izėxutou jlar rkomissariat anapařaqa iėqou.

66 astatĩa. akalakı ařėnři akrėzua auaa rdeputat sovetkua iqarřoit abart rėnagzarap komitet quřakua:

afinansři;
akalakı (akommunalıř) nxamyap;
aynėuřqapř xuhaxutrař;
aguabziaraxıřarap;
jlara řarapė;
asocial cxėraarapė;
azeipř uəsř;

aplanra komissia;

anagzarap komitet axanpayə iqnə akadr-
kua rsektor;

iara ubri anayəsgia, iara akalaki aproməişlen-
nost yədaras ialou iaƣərpşnə, iara akalaki nxamyei
akalaki akuşa-məkuşaƣi nxamyei irƣərpşnə iqana-
çoiƣ:

axaƣtəpƣ proməişlennostƣi;
adgiəlfı.

67 astatıa. akalaki aƣənƣi akrəzua auaa rde-
putat sovetkua rəquşakua ruəsuraƣə, akalaki aƣə-
nƣi akrəzua auaa rdeputat soveti iara anagzara ko-
miteti rnapaçaqa işəqou eipş, araion aƣənƣi akrə-
zua auaa rdeputat sovet quşa izəxutou anapaçaqa-
giə iəqouƣ.

68 astatıa. aqua akalaki aƣənƣi akrəzua auaa
rdeputat sovet aquşakua ruəsuraƣə, akalaki aƣənƣi
akrəzua auaa rdeputat soveti, iara anagzarap ko-
miteti rnapaçaqa iəqouƣ, iara ubasgiə uərt xıəzhala
apsnəƣi assr aƣənƣi izəxutou jlar rkomissariat ana-
paçaqaƣgiə iəqouƣ.

apsnəƣi asovet socialistƣ avtonom respublika abiuget

69 astatıa. apsnəƣi assr jlar rkomissarƣa rso-
vet apsnəƣi asovet socialistƣ avtonom respublika
ahəntkarraƣ biuget qaçanə, apsnəƣi assr ireihazou
asovet axı ialanagaloit afakuroıuouarazə.

apsnəƣi assr ireihazou asovet aƣə ifakudərou-
ouaz apsnəƣi assr abiuget ıquəla jlara iddərdəruet.

70 astatıa. apsnəƣi assr abiuget iaxuapşnə iakuna-
çə ireihazou asovet aƣə izhaşa abiugetƣ komissia
alnaxəueit apsnəƣi assr ireihazou asovet.

71 astatıa. apsnəƣi assr abiuget şənazou iaxua-
pşnə apsnəƣi assr ireihazou asovet ifakunarouou-
oit, ıquəlagiə jlara idnərdəruet.

72 astatıa. apsnəƣi assr abiuget aƣə, iara ubas-
giə, araionkua, akalakıkua, aposiolkakua, akətakua

rsovetkua rxaṭtəṛṛ biuqetkua rṕə irəlarçoiṭ axa-
ṭtəṛṛ nxamya aqnəṛ afeidakuei, dara rṭerritoriakua
rṕə aḥəntkarraṭ afeidakua ialargaloi rəqnəṛ, iara
ubasgiə irəlarçoiṭ sssr-i, kəṛṭṭəlaṛi ssr-i, rzakuan-
təṭṭrəla zaqa azṕəṛṭo eipṣ, ialargalo axaṭtəṛṛ ṭaxṭ
kuei, aizgarakuei (сборы).

asudi aprokuraṭurei

73 aṣṭaṭia. apsnəṛi asovet socialistṭ avṭonom
respublikəṕə asudkunaga myapərgoiṭ: ṭlar rsudkuei,
apsnəṛi assr aṕṭi ireihazou asudi, sssr ireihazou
asovet izlakunaço ala xazṕədala sssr asudkua ial-
xəui.

74 aṣṭaṭia. xazṕədala ialkaanə azakuan iarbou
rəda, asudkua zegiə rṕə auəskua irəxuapṣueiṭ ṭlarə
ireiuou alarṭanə.

75 aṣṭaṭia. apsnəṛi assr aṕṭi ireihazou asud
arespublikəṕə ireihau suduəsbartanə iəqouṕ. apsnə-
ṭi assr ireihazou asud iaualəṕ, apsnəṛi assr aṕṭi
suduəshartakuas iəqou zegiə rsuduəsuəṣa afklapṣra.

76 aṣṭaṭia. apsnəṛi assr aṕṭi ireihazou asovet
ialnaxəueiṭ, apsnəṛi assr aṕṭi ireihazou asud xuə-
ṣəkusa aṕḥara atanə.

77 aṣṭaṭia. zegiə irzeipṣəu, iiaṣou, eiqarou alx-
ra zinla maza bṭətarala araionkua rṕṭi auaaṭəy-
sa xə-ṣəkusa aṕḥara atanə ialərxəueiṭ ṭlar rsudkua.

78 aštatĩa. apsua jlar eiharayəkñə iaxiənxo akəta raionkua rƣə apsnəpi assr asuduəsbara apsəfala imyapargoit, akərtua jlar eiharayəkñə iaxiənxo akəta raionkua rƣə — kərtbəzlala imyapargoit, acenṭr sud uəsbartakua rƣə — apsəfaləei, kərtbəzlaləei, uərt abəzlakua zzəmdərua auaa rzə, auəs nagzanə eilərkəaraƣə atərqman iəla iqarçoit, asud aƣgiə dara rxap bəzlala aja ahara azin rəmoup.

79 aštatĩa. apsnəpi assr aƣə asudkua zegiə rƣə argamaloup uəsbafas iamou, xaz ƣədala ibarəu ha azakuan ianamho, auəs iamou işabartazaalakgiə axaxaşaara dakuərīanə.

80 aštatĩa. azbjə akə iaxipşəm, azakuan zaṭək aup izçagəlou.

81 aštatĩa. jlar rkəmissariatkua zegiəi, ubart rna- paçaqa iəqou auəsbartakuei, iara ubasgiə amaçura ialakuoui, auaaƣaysa zegiəi apsnəpi assr aṭerriṭoriaƣə azakuan ckianə inargzalarazə eihabzala afkła- pşra sssr aprokūror ialkaanə işiədu eipş, kərtṭələpi sssr aprokūrori apsnəpi assr aprokūrori rəlagiə irədup.

82 aštatĩa. sssr aprokūror dəkuirgəloit apsnəpi assr aprokūror xuə-şəkusa ƣharala.

83 aštatĩa. kərtṭələpi sssr aprokūror, apsnə assr araionkuei akalakikuei rprokūrorja, sssr aprokūror ianfakuiromuualakı iəkuirgəloit xuəşəkusa aƣhara atanə.

84 aštatĩa. iarbanzaalakı xatəpənƣ uəsbartak iaxiəmpşkua, apsnəpi assr aƣpi aprokuraṭura uəsbartakua ruəs rboit, sssr aprokūror zaṭək iəda uayə ixəmxuəcua..

auaaƣaysa rzin ual fatakua

85 aštatĩa. apsnəpi asovet socialistƣ avtonom respublika auaaƣaysa zegiə axəraapsara azin rəmoup. garanṭiala akrura rouranə azin rəmoup, raapsara zaqarou, iaqaçafou zeipşrou ala axu roua.

jlarə zegiə rənxamya socialistṭla ifakurgəlanə izlaqou ala, asovet uaaṭlar raarəxrakua esaaıra izla- rəzhauala, rənxamyakua rƣə eixulaxara (krizis) qazçarc zəlaşa rṭərxzarala, uəsdara açəxua zlapṭou ala, — abartkua zegiə axiəqou aup axəraapsara azin fakuzəromuouo.

86 aštatĩa. apsnəpi assr auaaƣaysa apsfara rourc azin rəmoup.

auəsuja reiharayək raapsara mşə ƣnak 7 saatk rəqənza arkıaƣra, auəsujei amaçura ialoui rualafa- xuə eipəmqiakua esəşəkusa aamtala psfara rouṭra, akrəzua auaa irəxuarazə ineiçəxnə asanaṭoriakuei, apsfarta ynkuei, aklubkuei rətara, — abartkua abas iaxiəqou aup apsfara azin fakuzərgəlo.

87 astatja. apsnəpi assr auaapəysa ianaj, ma iymazayxazar, auəsura rələmşo ianəqala inəquəzgarə rouranə azin rəmour.

abri azin fakuzərgəlo: ahəntkarra axarqala auəs-
uğei, amaçura ialoui asocialp strax rataraləei, fax-
pda hakim-xuṭprala akrəzua auaa rəcxəraaraləei,
krəzua auaa akurortkua rəşqa rəstraləei roup.

88 astatja. apsnəpi assr auaapəysa açara rourc
azin rəmour.

abri azin fakuzərgəlo: neiyəmsrəda zegiə irzei-
pşnə irədəup apxiəpi aşkol çara iaçanakəua rəm-
çar qamlaua, ireihau aşkolkuagiə nalaçanə faxpda
açara, ireihau aşkol aṗə aiharayzak açayja astipen-
dia rətarala, aşkolkua rṗə xapəbəzlala açara rəta-
rala, azauadkuei, asovxozkuei amafəna-tractorp
stanciakuei, aqolxozkuei rṗə akrəzua auaa rzə aarə-
xfei, atəxnikəei, agronomrei xlaarada dərçara aiṗ-
kaarala.

89 astatja. nxaṭas iəqakuou zegiə rəqnə akuzaa-
it, ahəntkarrei, akuliturei, jlar rpolitika bzazara aq-
nə akuzaait apsnəpi assr aṗə abartkua zegiə rṗə
aphəs zinla axaça diaqaroup.

abart azinkua aḥsakua irəμου rənagzarazə: axa-
ça diaqaranə aphəsgie: auəsura azin ləmour, laap-
sara axu apsa loueit, apsfara loueit, asocialp stra-
xəi açarei loueit, ahəntkarra aqnəp ani axşaarei iər-
taxəu aṗənp iakunago acxəraara loueit, danəxiām-
tou apsfara loueit, lualafaxuə eipmərqiəzakua işlo-
uəc iloua, lara lzə iqaloit imayəmkuə axşaarta yn-
kuei, apşkağa rbartakuei, axuykuə raştakuei.

90 astatja. iaxiabalakı, anxaṭa uəs aqnə akuza-
ait, ahəntkarra uəs aqnə akuzaait, akuliturei jlar
rpolitikaṗ rəbzazara aqnə akuzaait milat eiləxəi,
rasa eiləxəi amamkuə, apsnəpi assr auaapəysa
zinla reiqrarara pxiazoup psaxra zkuəm zakuanə.

azakuan iaxinarxuueit izeipşrazaalakı akala ar-
gama, ma inaxərpşla azin aiçakra qaçara, ma iaar-
hə, argama, ma inaxərpşla auaapəysa dara rrasei,
rmilatrei, izeiuazaalakgiə apəjara rzəfakurgəlara
aqaçara, iara abartgiə ireipşnə ipxiəzoup izeipşra-
zaalakı ala arasei amilatrei yəda ialkaanə qazla
amouṭa alağajara qaçara, mamzargiə jəmoisi apam-
farei aqaçara.

91 astatja. auaapəysa rdin akuəitrazə, apsnəpi
assr aṗə auxuama ahəntkanra iacrəxəup, ubas aş-
kolgiə auxuama iacrəxəup. auaapəysa adin anəqu-
gara işakuitəu eipş adin əqamzaara alağajaragiə ia-
kuitəup.

92 astatja. akrəzua auaa izlarəxuaşala, nasgiə
asocialistp eiṗkaara izlaououaxaşala, apsnəpi assr
auaapəysa zakuanla garantiala irəmour:

- a) aja akuitra;
- b) akıəpxıra akuitra;
- c) aižarakuei amiṭingkuəi rəqaçara akuitra;
- ç) eizarala amyasrei ademonstracia qaçarakuei
rəkuitra.

auaapəysa irəμου abart azinkua nagzaxoit ak-
rəzua auaii dara rorganizaciakuei akıəpxiərtakua,
iataxxaşa akıaad, auajlar rzeipş ynkua, amyadəu-
kua, aibardərga amapaxukua, ubas iqarçaranə iərta-
xəu zlaqarçaşa zegiə rzouṭrəla.

93 astatia. akrəzua auaa izlarəxuauala apsnəpi assr auapəysa jlar raja rorganizaciaṛ xacxraarei, politikaṛ aktivrei rəṛṛiarazə, zinnə irzəlakugəlouṛ abas irzeipş eiṛkaaranə rṛeidərkəlaracə: zanaatla aidgəlarakua, akoooperativṛ eidgəlarakua, aṛar reiṛkaara, asportṛ ahəntkarra xıṛarei reiṛkaara, akuliturei atexnikəei, anaukəei rguəpkua, auəsujə rklass aqnəpi, akrəzua auaa egiərt rqnəpi iaha zeilkaara bzıou, iaktivnə iəqou auapəysa rṛeidərkəloit zegeidgəlouṛ akommunist (bolışevik) partiaṛ. abri apartia. asocialistṛ lakugəlafə arṛiarəi, arəououareı rzə akrəzua auaa rəkuparaṛə apxia igəlou otriadup, akrəzua auaa rzeipş organizaciakua reipş, rhəntkarraṛ organizaciakua rəzgiə imyapagayəu gutləxnə iəqouṛ.

94 astatia. apsnəpi assr auapəysa azə kiasra iəkum. asud izbnə iftnamxəkua, mamzargiə aprokuroṛ iqnəṛ iəmada əqamkua darbanzaalakı azə itakra qalom.

95 astatia. auapəysa rəynkua kiasra rəkum, aıquyra irəbṛou rəmazara azakuan iaxıṛoit.

96 astatia. rəm həntkarraṛi auapəysa, akrəzua auaa iərtaxəu auəs axiazərua azəhan, mamzargiə naukala auəs iərua iaxərqianə, ma milatṛ axakuitra aiourazə iaxiəkupo azə zəkra iafstanə iəqou, apsnəpi assr irnatoit iara aṛə axkədkəlara azin.

97 astatia. apsnəpi assr auapəysa iəqou dousə irualəup eidgəlou asovet socialistṛ respublikakuei, kərtṛəlaṛi asovet socialistṛ respublikəei, apsnəpi asovet socialistṛ respublikəei rkonstituciakua iərṛho amyapagara, azakuan anəqugara, axəraapsara adis-

ciplina anagzara, jlar rqnəṛ uals iəqou guəkaıa anagzara, asocialistṛ aicənxara pqaras iamou paṛəu akuṛara.

98 astatia. auajlar rsocialistṛ mazara, ipşou akə eipş asovet eiṛkaara iafatanə izlamou ala, apsadgiəl azə abeiarei, farda mbəṛə alşara zləṛua akunə izlaqou ala, akrəzua auaa zegiə rzə abzanvarei, akuliturei bzazara zləṛua akunə izlaqou ala, apsnəpi assr auapəysa azəzala irualəup axıṛarei arəououareı.

auajlar rsocialistṛ mazara apxastaṛra zṛəzəz-kəz jlarə iraouṛ.

99 astatia. arra cara zegiə irzeipşəu ualnə zakuanəṛ.

auəsujəi anxəjei rəṛ qapı aṛə arraṛ amaṛura ual paṛunə iəqou akə aup apsnəpi assr auapəysa rzə.

100 astatia. aqənqrəla axıṛara apsnəpi assr auapəysa darbanzaalakı azəzala iual pfanə irədəṛ. aṛəlapsadgiəl psaxra: akura eilagara, aorə iəşqa aiasra, ahəntkarra aıbaṛaṛ amıra iamou apərxagara, anapxara — daaraza iuəs baapsnə işəqou eipş, zdaqam ala azakuan iaxınarxuueit.

alxra afakugələfa

101 aştatıa. akrəzua auaa rdeputat sovetkua zegiə raxı: apsnəpi assr ireihazou asovetaxı, araionp, akalakıp, aposiolkəp, akətap deputat sovetkua raxı alxja ialərxəueit zegiə irzeipşəu, iiaşou, eiqarou alxra azin iəqou fatas iatanə, maza abtətarala.

102 aştatıa. adeputatja ralxra zegiə irzeipşəup: apsnəpi assr auaaşəysa 18 şəkusa zxəçəz rassas dzeiuoui, milats dzeiuoui, dins iəmoui, çaras iəmoui, qarak dfakuxanə dnəmxozargiə, dəzxəlçəz iəftra zeipşrazaalakgiə, mals iəmazaaalakgiə, pasa uəss iəmyapeigozi iarbanzaalakı akə azə ipkəmkua alxra azin iəmoup, iargiə dalərxər qaloit. abra iaçanakəuam zəxşəy eilagoui, nasgiə sudlə izbanə alxra azin zməxnə iəqoui auaa.

103 aştatıa. adeputatja ralxra eiqarala iəqoup. uayəşəysas iəqou darbanzaalakı bək iəmoup, auaaşəysa zegiə alxrakua rəpə eiqarala ialoup.

104 aştatıa. ahsakua axaja iraqaranə alxra azin rəmoup, dargiə alərxəueit.

105 aştatıa. ar qapf ialou auaaşəysa, auaaşəysa zegiə iraqaranə alxra azin rəmoup, dargiə alərxəueit.

106 aştatıa. adeputatja ralxra iiaşanagzoup: akətapji akalakıpi akrəzua auaa rdeputat sovetkua inadərkənə, apsnəpi assr ireihazou asovet aqnənza, auaaşəysa iaşanə rxatala akrəzua rdeputat sovetkua zegiə ralxrakua qarçoit.

107 aştatıa. adeputatja analərxəua abtətara mazoup.

108 aştatıa. apsnəpi assr akrəzua auaa rdeputat sovetkua alxərtə okrug cəpxiaza ialərxəueit abart anormakua rəla:

araion sovetaxı — 300-yə uaapsəra rəqnəp deputat;

akalakı sovetaxı, iara akalakı zaqarou iaşərpşənə — akalakı ialanxo 100-yək ireiçamkua, 200-yək irehamkua rəqnəp — deputat;

akətsovetaxı, ara akətsovet auəsuərtə axiənza nazaaəo zaqarou iaşərpşənə — iara akəta ialanxo 50-yək ireiçamkua, 150-yək ireihamkua rəqnəp—deputat.

akalakıkuei, aposiolkakuei, akətakuei rəpənpi akrəzua auaa rdeputat sovetkua ralxrazə anormakua fakunargəloit, alxra anormazə abri aştatıa iaħə iaxəmgakua, «apsnəpi assr akrəzua auaa rdeputat sovetkua rəşqa ralxrazə apqarra» ala.

109 aştatıa. alxrakua raan akandidatja əkudərgəloit alxərtə okrug cəpxiaza.

akandidatja rəkurğəlara iakuitəup jlar rorgani-
zaciakuei, akrəzua auaa rguəpkuei: akommunist
partja aorganizaciakua, azanaat eidğəlakua, akoo-
perativkua, aƣar rorganizaciakua, akultıurəp guəp-
kua.

110 astatja. deputats iəqou douse auəs inap ia-
nəu azə, nasğıə akrəzua auaa rdeputatja rsovet auəs
iauəzi iara auəs iıuəzi ahara iualəup dalazçaz rƣə, da-
lazçaz aiharayək eikuəşahatnə izbnə rdeputat, aza-
kuan izlaħo ala staxıqə danamərxlakğıə qaloit.

agerb, abiraq, astolica

111 astatja. apsnəpi asovet socialistp avtonom
respublikəp həntkarra gerbs iəqou kərtəlapı SSR
ahəntkarraƣ gerb aup. ari agerb — idə qapf gejnə,
xəxi xu-kiplk zmou aeja asaxia ianəu amərxuaga-
kua iaxəlçua adə iakuuqo iəqoup. çaqə — jyan pşpə
zəpşpəu fəxaranə iəqoup. aronaxı — axıƣə ƣaxəlt,
armaraxı — axıƣə zaxuakua aqəmjakua rƣanə ianə-
up. adə açaqə, afxakua rfəpəƣə aƣa-xəlti azaxuaku-
ei rfəpkua eilarfup.

aguta aiharak aƣə ianəup aqəhei amaganeı; art
rəkujakua rəla, alaşara zxəlçua aeja iaçagəloup, çaqə
— afxa akuajra iakugəloup, naq-aaq — aƣa-xəltkuei
azaxuakuei irəbjağəloup. adə iakurşanə kərtbəzla-
ğıə, apsəlalagıə, urəsbəzlağıə ianəup: «aproletarja
aƣəlakua zegıə rƣə iəqou, fəeidətkəl!» ha.

iara agerb axata kərtua stilla ikuçou aornament
aƣəkurşoup.

112 astatja. apsnəpi asovet socialistp avtonom
respublikəp həntkarra biraqs iəqou kərtəlapı SSR

ahəntkarra biraq ayp. ari abiraq aba qapf ialxəup;
armaraxı, xəxıfı akuakı aƣə, iara abiraq aura pſə-
qara işanə xutak ıaqarou kvadratk aƣə axıə-anban-
la kərtbəzıaləei, apſəſaləei, ıanəup: «kərtəəəı sſr»
ha.

113 aſtaſia. apſnəſı aſovet ſocialıſtə avtonom
reſpublika ſtolıcas ıamoup akalakı aqua.

akonſtitucia pſaxıas ıamou

114 aſtaſia. apſnəſı aſovet ſocialıſtə avtonom
reſpublika ıreihəzou aſovet ızlazbəz ala, — ıara ıa-
ıuou bſeıhala, 2/3 bſə ıreıəamku a bſətarəla ıanrədər-
kəlalakı aſtaxı ayp, apſnəſı aſovet ſocialıſtə avto-
nom reſpublika akonſtitucia apſaxra anəqalo.

aizara dəu aprezidium.

---

aitaga iaxuapşnə idərǝeit:

ayəzja: m. ahaşba, v. kukba.

atəǝrazə takzəpxəkuu m. ahaşba.

atexredaktor p. ykadua.

---

aplit № 2632.

atiraz 4.100.

azakaz № 2056.

ахш 30 к.

К О Н С Т И Т У Ц И Я
(основной закон)

**Абхазской Автономной Советской Социалистической
Республики**